

z dnia 24 kwietnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Żmigród na lata 2024 – 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424) Rada Miejska w Żmigrodzie uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała 0007.V.34.2019 Rady Miejskiej w Żmigrodzie z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żmigród na lata 2019 – 2024.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żmigrodzie

mgr inż. Jan Czyżowicz

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030

I WSTĘP

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdują akceptację, zrozumienie, a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym czy emocjonalnym.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (zwany dalej „Programem”), został opracowany z myślą o stworzeniu jednolitych działań na rzecz przeciwdziałania zapobiegania zjawisku przemocy domowej. Zadaniem Programu jest wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą na sprawne działanie służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak również umożliwią pracę z osobami stosującymi przemoc.

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, jest ściśle powiązana z innymi obszarami wymagającymi działań ze strony wielu specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie działań i zasobów różnych jednostek daje szansę na podniesienie skuteczności udzielonego wsparcia.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Przemoc jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe i często pozostawiają ślad na całe życie.

Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że osobę doświadczającą przemocy i osobę stosującą przemoc łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc domowa może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Gmina Żmigród od wielu lat podejmuje liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Są one skierowane do osób doznających przemocy (pomocowe), jak i osób stosujących przemoc (interwencyjne). Ponadto duży nacisk kładzie się na stały rozwój profilaktyki – propagowanie postaw alternatywnych wobec przemocy, nauka umiejętności społecznych i wychowawczych, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zajęcia profilaktyczne skierowana są nie tylko do dzieci i młodzieży, ale i do osób dorosłych. Odbywają się też liczne szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, w tym pracowników „pierwszego kontaktu” m.in. pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, pracowników ochrony zdrowia oraz przedstawicieli oświaty.

Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy domowej stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Żmigród. Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych

i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Żmigród ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2024 – 2030, a w miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program określa zadania własne gminy wynikające z:

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 424),
- Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zmianami),
- Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zmianami).

II ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŻMIGRÓD

Przemoc domowa jest zjawiskiem, które dotyka żmigrodzkie rodziny z różnych powodów. Mimo szeregu działań profilaktycznych podejmowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, problem ten należy uznać za wymagający dalszej interwencji, zwłaszcza w rodzinach z dziećmi. Najczęstszymi powodami zgłoszeń są zaniedbania oraz nieprawidłowe sprawowanie opieki nad małoletnimi dziećmi. Aktualnie dostrzega się znaczną liczbę interwencji w poszczególnych latach. Z jednej strony zauważalny jest spadek problemów o charakterze ekonomicznym, rodzinom żyje się łatwiej m. in. z uwagi na programy rządowe (m. in. 800+). Natomiast z drugiej strony przemoc domowa jest nadal często występującym zjawiskiem. O ile w przypadku rodzin dysfunkcyjnych, sąsiedzi bądź znajomi zgłaszają fakt przemocy, o tyle trudniej wykryć przypadki przemocy w rodzinach dobrze sytuowanych, których członkowie często pełnią wysokie funkcje w życiu zawodowym. W środowisku zjawisko przemocy pozostaje nadal tematem wstydlivym, zwłaszcza dla osoby doświadczającej przemocy.

Istotne jest także, aby działania adresowane były zarówno do osób zagrożonych zjawiskiem przemocy, jak i osób stosujących przemoc. Biorąc pod uwagę, iż problem uzależnień od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych stanowi nadal kluczowy problem wielu żmigrodzkich rodzin, należy w kolejnym okresie zintensyfikować działania z powyższego obszaru. Dodatkowo, często uzależnienia towarzyszą zjawiskom przemocy. Dlatego też należy zwiększyć katalog działań profilaktyczno – prewencyjnych dla zagrożonych grup społecznych, przede wszystkim z zakresu uzależnień i przemocy domowej. Nieocenioną rolę w tej kwestii odgrywać będzie działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych odnośnie podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy domowej.

Na dzień 31.12.2023 roku Gmina Żmigród liczyła 14.223 mieszkańców. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w 2023 roku przeprowadzonych zostało 238 interwencji domowych, w tym 92 w mieście i 146 na terenach wiejskich.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2023 roku było zgłoszonych 30 nowych osób z prośbą o zmotywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Z informacji z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żmigrodzie wynika, że do dnia 31.12.2023 r. 350 rodzin korzystało ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłków celowych i okresowych.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wdrożono 75 procedur „Niebieskie Karty”.

III CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Żmigród.

Do celów ogólnych Programu należą zadania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy, w poszczególnych zakresach:

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez:

- a) prowadzenie działań zapobiegających zjawiskom przemocy poprzez, diagnozę, monitorowanie wszelkich problemów zagrażających bezpieczeństwu rodziny i jej członków,
- b) prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych,
- c) realizowanie projektów edukacyjno – informacyjnych dla dorosłych, młodzieży i dzieci z zakresu występowania, zapobiegania, ochrony i radzenia sobie ze zjawiskiem przemocy poprzez warsztaty mające na celu budowanie pozytywnych relacji w rodzinie i kontrolowanie emocji oraz podniesienie umiejętności i kompetencji rodzicielskich,
- d) realizowanie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, łamania stereotypów i podnoszenia świadomości społecznej w lokalnym środowisku,
- e) udzielanie wszechstronnej pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym występowaniem zjawiska przemocy oraz niezaradnym życiowo. Pomoc ukierunkowana na likwidację potencjalnych przyczyn występowania przemocy domowej – aktywizacja na rynku pracy, zapobieganie bierności społecznej, w tym zawodowej, poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne, itp.

2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą poprzez:

- a) działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” – działania pomocowe skierowane do konkretnych rodzin dotkniętych przemocą domową, opracowywanie planów działania dla osób doświadczających przemocy domowej, monitorowanie działań instytucji pomocowych, aktywna i systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami,
- b) wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego,
- c) upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m. in. pomocy medycznej, psychologicznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
- d) udzielanie pomocy socjalnej, finansowej, rzeczowej osobom dotkniętym przemocą domową,
- e) zapewnianie schronienia i pomoc w adaptacji do nowych warunków mieszkaniowych i życiowych.

3. Zwiększenie oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową poprzez:

- a) wszelkie oddziaływania przerywające przemoc domową i zapobiegające dalszej przemocy oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań agresywnych, prowadzących do przemocy domowej,
- b) działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” - działania pomocowe skierowane do konkretnych rodzin, w których istnieje podejrzenie, że dochodzi do aktów przemocy m. in. diagnoza środowiska, udzielenie kompleksowej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy, możliwościach podjęcia działań, w razie potrzeby zorganizowanie dostępu do pomocy medycznej, zapewnienie schronienia w całonocowej placówce świadczącej pomoc, monitorowanie środowiska, przeprowadzanie rozmów z osobą co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc wobec członków rodziny dotyczących konsekwencji stosowania przemocy oraz możliwości przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, podejmowanie innych, niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia i zdrowia osób co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową,
- c) działania separujące oprawców od osób doświadczających przemocy,
- d) rozpowszechnianie informacji oraz motywowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej oraz stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programach terapeutyczno – psychologicznych dla tych osób.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:

- a) organizację szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje kadry instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej,
- b) realizacja systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową (np. spotkania superwizyjne).

IV ZADANIA PROGRAMU

Zadanie 1. Profilaktyka i edukacja społeczna

zadanie	wskaźnik
kontynuowanie realizacji działań punktu poradnictwa	liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego, itp.
prowadzenie kampanii społecznych i edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	liczba przeprowadzonych kampanii
prowadzenie warsztatów oraz działań edukacyjnych służących wzmocnieniu kompetencji rodziców, w szczególności uczących metod alternatywnych wobec stosowania przemocy	liczba działań oraz liczba uczestników warsztatów

Zakładane rezultaty: W wyniku realizacji zadań zakłada się upowszechnienie informacji nt. przemocy domowej, a co za tym idzie zmianę postaw i zachowań społecznych wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców i świadomości o możliwościach uzyskania pomocy.

Zadanie 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową

zadanie	wskaźnik
wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych	liczba posiedzeń ZI i GDP, liczba rodzin objętych oddziaływaniami Zespołu Interdyscyplinarnego
upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy	liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych
zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia	liczba, osób które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia
badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, liczba ponownie wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach, w których procedura była wcześniej prowadzona i została zakończona

Zakładane rezultaty: W wyniku realizacji zadań zakłada się zwiększenie oferty pomocowej, oraz wiedzy osób doświadczających przemocy domowej o istniejących formach pomocy, a także wzmocnienia poczucia własnej wartości i pomoc w uzyskaniu dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Zadanie 3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową

zadanie	wskaźnik
rozpowszechnianie informacji o ofercie dla osób stosujących przemoc domową	liczba informacji o miejscach pomocy
współdziałanie pomiędzy instytucjami w zakresie monitorowania zachowań osób stosujących przemoc domową	liczba i rodzaj działań zapobiegawczych wobec osób stosujących przemoc
współpraca w zakresie realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	realizowane programy, liczba uczestników programu oraz liczba osób objętych udziałem w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych, które ukończyły program

Zakładane rezultaty: wzmocnienie motywacji i uczestnictwa osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych oraz wzrost świadomości konsekwencji stosowania przemocy.

Zadanie 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

zadanie	wskaźnik
podnoszenie poziomu wiedzy i doskonalenie umiejętności	liczba szkoleń, konferencji i innych działań

osób pracujących i ustawowo zobowiązanych do prowadzenia działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	doskonalących umiejętności, liczba osób biorąca udział w działaniach doskonalących
---	---

Zakładane rezultaty: podniesienie poziomu wiedzy o możliwościach współpracy z instytucjami i organizacjami uczestniczącymi w realizacji Programu oraz zwiększenie wiedzy i umiejętności pracowników instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

V ADRESACI PROGRAMU

Do głównych adresatów Programu zalicza się:

1. mieszkańców gminy Żmigród, w tym:

- a) rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy domowej,
- b) rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy domowej,
- c) osoby stosujące przemoc domową,

2. przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

VI REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Programu jest Zespół Interdyscyplinarny przy współudziale innych podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m. in.:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie,
- b) Komisariat Policji w Żmigrodzie,
- c) placówki oświatowe z terenu Gminy Żmigród,
- d) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie,
- e) PZZLA w Żmigrodzie,
- f) organizacje pozarządowe.

VII EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Burmistrza Gminy Żmigród. Burmistrz do dnia 31 marca każdego roku przedkłada Radzie Miejskiej w Żmigrodzie zbiorcze sprawozdanie z realizacji Programu.

VIII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne Gminy Żmigród (dział 852, rozdział 85205).

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Żmigrodzie
mgr inż. Jan Czapowicz

Uzasadnienie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy, w szczególności poprzez opracowanie i realizację programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy.

Na podstawie uchwały zmienia się nomenklaturę określającą przeciwdziałanie przemocy z przeciwdziałania przemocy w rodzinie na przeciwdziałanie przemocy domowej, która to wynika ze zmienionych przepisów ustawowych tj. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Żmigród na lata 2024 – 2030 stanowiący załącznik do projektu uchwały, zakłada kontynuację zadań realizowanych przez Gminę Żmigród w latach poprzednich.

Program określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową i osób ją stosujących. Przedstawia katalog działań, których celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb i instytucji do odpowiedzialności za ich realizację.

Projektowana regulacja ma więc na celu dostosowanie uchwały do zmienianych przepisów.

W związku z powyższym podjęcie Uchwały należy uznać za zasadne.